

terjeszti föl indokolt javaslatával a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez.

17. §. A tanfélévek végén a tanárképzőnek minden tanára jelentést tesz hallgatóinak haladásáról, esetleg saját működéséről és tapasztalatairól, melyeknek kapcsán az ügy érdekében felmerülő javaslatait vagy óhajait is közli az elnökkel. E jelentések alapján az igazgató összefoglaló jelentést terjeszt a vallás- és közoktatásügyi miniszter elé.

IRODALOM.

Sammlung französischer Aufsatzthematata (mit Dispositionen und Vocabular). II. Theil. Von A. Bechtel und Dr. Ch. Glauser. — Wien, 1899, Manz, 300 lap. Ára 1 frt 80 kr.

Ennek az alapos műnek első köteteről e folyóirat tavalyi évfolyamában (VII: 500 l.) számoltam be. Ímmár előttem fekszik a második, jóval terjedelmesebb és nehezebb rész, mely a szerzők bevallása szerint is a felsőbb osztályoknak, továbbá mindkét nembeli tanító- és tanárjelölteknek van szánva, módszerben és részben beosztásban is az első részszel megegyezik, a miért ez alkalommal rövidebben végezhetünk. Lényeges tartalmi különbség, hogy az amott előfordult hat csoporthoz e második részben két újabb járul, mely az idegen nyelvi tanítás magas követelményeit tartja szem előtt; ezek a kivonatok és összefoglalások (*résumés*) 33 darabbal és az értekezések (*dissertations*) 65 olvasmányonyal illetőleg tervezettel. E két új csoportban a szerzők, igen helyesen, főleg oly anyagot adnak, mely az újabb irodalomból van merítve és francia viszonyokra vonatkozik, miközben tekintettel vannak a nőkérdésre is. Így a *résumés* csoportban Corneille, Racine és Molière szindarabjainak tartalmi kivonatai mellett, képviselve vannak V. Hugo, A. Daudet, Coppée, Theuriet, Claretie, Verne, Zola stb.; a *dissertations* fejezetben pedig számos rendkívül értékes és ügyes tétellel találkozunk, melyek közül ime csak néhányat említek: Le caractère des Français, La Fontaine observateur des animaux, Mme de Sévigné: ses qualités et ses défauts, Comparer les types de Mme Jourdain et de Chrysale, Les rôles des «Mères» dans les tragédies de Racine, stb. — Már ebből is láthatni, hogy ezek, sajnos, a mi középiskoláinknak keretét, tanulóinak (és tanárainak) képességeit nagyobbára túlhaladják, más szóval, hogy e II. kötet határozottan a felsőbb kiképzésre és a leghaladottabbaknak van szánva. Ismétlem, nem vagyok barátja a francia fogalmazással való éretlen kísérletezésnek és azért nagyon üdvösnek tartom, hogy az új revidéált

tantervek *végleges* alakjukban e tekintetben enyhültek és szerényebb követelésekkel is beérik.

Köszönjük még meg a szerzőknek azt a nemzetközi figyelmességet, melylyel a feldolgozott és három oldalon át felsorolt tan- és segéd-könyvek jegyzékébe néhány magyar művet is felvettek, névszerint *Bartos-Chovancsák, Mendlik, Schlott* és *Valló* könyveit.

Komoly törekvésű tanárjelöltek és tanárok, ha képezni és továbbképezni akarják magukat, nagy haszonnal forgathatják az ismertetett művet; tanári könyvtárakba való beszerzését jó lélekkel ajánlhatom.

KEMÉNY FERENCZ.

Zur Reform der klassischen Studien auf Gymnasien, von Dr. Max C. P. *Schmitt*, Gymnasialprofessor in Berlin. Leipzig, Verlag der Dürer'schen Buchhandlung 1899.

A középiskolában tanítandó classikus nyelvek körül még mindig foly a harcz, nemcsak nálunk, hanem majdnem minden európai államban. A küzdelem — pro és contra — még mindig heves. Hisz Franciaországban épen most a senátustól az érettségi vizsgálat, baccalaureatus, reformálására kiküldött bizottság előadója Pozzi, a szenátus kiváló tagja és korunk egyik leghíresebb műtő orvosa ezeket mondja a classikus nyelveknek a középiskolákban való tanításáról a szenátus plenuma előtt felolvasott «Rapport»-jában: Pour un savant contemporain les langues anciennes sont pour ainsi dire un objet de luxe. Qui oserait soutenir que ce ne soit pas un luxe inutile et que nos médecins contemporains au milieu de progrès incessants qui sollicitent leurs attentions et absorbent leurs loisirs aient le temps de savourer une ode de Horace ou une idylle de Théocrite.* (Korunkbeli tudósra nézve a régi nyelvek — hogy úgy fejezzem ki magam — luxus-tárgy. Ki meri állítani, hogy ezek nem volnának haszontalan fényűzési tárgyak, s azt, hogy korunk orvosainak, — ama folytonos haladás közepette, mely minden figyelmüket leköti és minden szabad idejüket igénybe veszi, még idejük volna egy Horatius-féle ódát vagy Theokritos egy idylljét élvezhetni?)

Különben Németországban a classikus nyelvek tanítása körüli harcz sohasem szünetelt, talán a leghevesebben épen itt dühöngött. A tárgyhoz a legkiválóbb tudósok szóltak, de mégsem döntötték el a dolgot. Nemrég egy élénken és ügyesen megírt könyvecske vonta magára azok figyelmét, kik a classikus nyelvek tanítását annyira követelik.

* Lásd bővebben, F. Brunetière Encore le baccalauréat cz. cikkét. Megjelent a Revue des deux Mondes 1899. évi július 1. számában.